

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף קב"ה - קב"ו
הלכות ברכת השחר ה' אות לא- לח

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-617116

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

הלכות ברכת השחר הלכה ה' אות ל"א - ל"ח

ענין סמיכת גאולה לתפילה וגאולה אריכתא

לא) אחרי שר' נתן מגלה את הדרך להמשיך הארת הרצון להשי"ת - תקווה והתחדשות, גם לתוך הלילה ע"י ק"ש וברכותיה, ומסביר בפשטות מ"ש 'ואמונה כל זאת' שזה עיקר הרצון, בא עתה לבאר למה אומרים השכיבנו, ומגלה שזהו חיזוק הרצון שמתפללים שנזכה להשמר מכל הפגעים והבלבולים שמפילים את הרצון, כאשר זאת שכיח מאד בבחי' לילה, ובזה מסביר מה שחזו"ל קראו לזה גאולה אריכתא, שאינו הפסק בין גאולה ברכת גאל ישראל לתפילה, ומסביר שזאת מחמת אריכות הנסיונות שלנו, הרי זה גאולה להגלות הארוך דייקא.

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ד) לענין ברכת השכיבנו כיון התקינו לה רבנן בגאולה אריכתא דמיא, גאולה אריכתא דיקא, כי עכשיו ארד עלינו הגלות מאד מאד בעוונותינו הרבים והכל מחמת הספקות הנ"ל, ומחמת אריכת הגלות מאד, אנו צריכין גאולה אריכתא מאד דהינו שנתחזק מאד בכל פעם בהתחזקות הרצון שעל-ידי זה מקרבין הגאולה השלמה בכל פעם ונזכר לגאולה ארפה שאין אחריה הפסק וכל זה הוא בחינת ברכה רביעית שבקריאת שמע של ערבית שהוא ברכת השכיבנו שהוא בשביל התחזקות הרצון, ועל-כן מה יפה ונעים דברי רבותינו זכרונם לברכה שרמזו בדבריהם הקדושים שברכת השכיבנו בגאולה אריכתא דמיא וכנ"ל ובשביל זה צריכין לתן צדקה קודם התפלה (שלחן ערוך ארח חיים סימן צב סעיף י). ובפרט אצל 'אתה מושל בכל' שהוא סמוך לברכת קריאת שמע, כי עקר תקון הזקנים וכו' הוא על-ידי הצדקה וכו', עין שם בהתורה הנ"ל היטב ותבין:

מתחיל קצת בענין צדקה, כאשר רבה"ק בנויים על לקו"ת סי' ד', אשר כמו בלקו"מ סי' רט"ו מדבר מרצון ופדיון, הרי בסו"ד מגלה איך לשמור הרצון, שזה ע"י תיקון הימים הנפולים ע"י צדקה, ובהמשך יאריך לגלות לנו העצה הנפלאה הזאת של צדקה.

לב) מגלה נוראת ענין אמירת 'ברוך השם לעולם אמן ואמן' (שאומרים בחו"ל אחרי השכיבנו וצריכים להזהר שם לאמר, והרי גם זה גאולה אריכתא ואינו הפסק). שזה התחזקות הרצון בדיבורים של קבלת עול בפשטות.

ועל-כן בדרות האחרונים פשראו שמתארד הגלות מאד הוסיפו ברכת ברוך ה' לעולם אמן ואמן וכו' שמדבר בלו מהתחזקות האמונה ושהשם יתברך גומר ויגמר לגאלנו, כמו שפיתוב, יהי כבוד ה' לעולם וכו', וכמוכן למשפיל בכל הפסוקים הקדושים הנעיימים שבברכה זאת וזה בחינת (מלכים א יח) וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים, שמתברין בברכה זאת, כי אליהו פעל אז בנפלאותיו הנוראים שפסלו ואמרו שתי פעמים ה' הוא האלקים, ה' הוא האלקים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שבזה גדול מה שנתגלה בהר הרמל ממה שנתגלה בהר סיני וכו', כי עקר כל העבודה זרה והכפירות שהיה אחר מתן תורה נמשך מהספקות הנ"ל, שמשם חטא העגל שמשם כל העבודה זרה וכל הכפירות של המחוקקים של עכשיו וכנ"ל ועל-כן אמר להם (שם) "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים

ליקוטי הלכות ח"א דף קכ"ה - קכ"ו הלכות ברכת השחר ה אות לא-לח

אם ה' וכו', 'פוסחים על שתי הסעיפים' דיקא, בחינת ספק הנ"ל ועל-כן בקש ענני ה' ענני שתי פעמים, ענני שיתגלה אמונת הרצון, וזה בחינת ענני אחר, ואחר כך חזר ובקש ענני שני על התחזקות הרצון שלא יטילו ספק ברצון חס ושלום, שעל-ידי זה חוזר ומתגבר מצח הנפש חס ושלום כמו שמבאר שם והשם יתברך מלא בקשתי ופעל שפתחו כלם ואמרו בנפילת אפם ובבטול גמור ה' הוא האלקים ה' וכו' שתי פעמים, להורות על אמונת הרצון ועל התחזקות הרצון לנצח, שזה עקר שצריכין עתה פנ"ל ועל-כן אומרים כל זה בלילה קדם השנה, כי עקר תקון אריכת הגלות שדומה ללילה הוא על-ידי זה, וכנ"ל:

בתחילה לעורר הרצון לה, ואח"כ לחזקו ולעמוד חזק נגד נפילת הרצון

לג) כלל הדברים שיש להתעורר מאד לזכות לחיזוק הרצון, שהרי זהו עיקר המלחמה, כאשר אדם למד תורה והתחזק, והנה מגיע אדם ומספר לו שיש לו בנין חדש והבנה חדשה במה שלמד, וזה מדאיג ומבלבל, או כשרואה אדם שהוא רחוק מלמעט טעם אור השבת, וכדו', כל זה הוא 'נפילת הרצון', והעצה לזה הוא 'חיזוק הרצון' - וזה ענין שמירת שני שבתות לעורר הרצון להשי"ת, ולחזקו מאד מאד נגד המבלבל ולא להיות בטל, ועי"ז מיד נגאלין.

וזה אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין, שתי שבתות דיקא, לזכות לשתי בחינות הנ"ל, להארת הרצון והתחזקות הרצון וכנ"ל, כי עקר התגלות הרצון הוא על-ידי שמירת שבת וכנ"ל:

לד) נתינת צדקה יש בה כח עצום מאד לכלול האדם חזרה לחסד ולרצון, שלא יתבלבל ובוזה מתחיל לבאר הענין. וזהו 'נתן נתן' אפלו מאה פעמים הנאמר בצדקה וכן פתח תפתח, כי עקר הארת הרצון הוא על-ידי הצדקה, וכן התחזקות הרצון הוא על-ידי צדקה, כמו שמבאר שם, ועל-כן צריכין לתן צדקה הרבה, לתן ולחזור ולתן אפלו מאה פעמים כדי לחזק הרצון בכל פעם, כי התגברותו בענין הטלת הספק הנ"ל הוא כמעט בלי שעור וצריכין לחזק את עצמו פנגוד בכל פעם, ועקר ההתחזקות על-ידי צדקה כנ"ל:

עיקר הצדקה הוא להמשכת אור הצדיק ולהרים את נפילת הדעת

לה) ענין צדקה תמיד יש בו חסד, צדקה זה תמיד טוב - אבל ר' נתן עומד ומתריע שיש לחפש למי לתת, כי כאשר גורמים ע"י הצדקה רצון להשי"ת שם עיקר הרצון, וידוע בעולם שיש הרבה שנותנים צדקה לבנות בנין למוסדות או לבית כנסת, וכן יש צדקה שנותנים לארגוני חסד, אבל יש שזוכים לתת לתורה ממש, כמה זה יקר מאד ויסוד העולם, בלי זה אין תורה אין חינוך אין יהדות.

וכך נכנס ר' נתן להודיע האמת שהעיקר לתת צדקה ולמסור הנפש - שזה עיקר הצדקה - על תורת הצדיקים שהוא נעלם מאד, והרי כל הרצון להשי"ת הוא ע"י דיבורים בתורה ודרכי הצדיקי אמת, לזאת עיקר הכח לזכות להתגבר נגד נפילת הרצון הוא הצדקה לספרי הצדיק והמשכת אורו, כאשר מתחיל בענין עניים הגונים שיש לחפש, והולך ומבאר הנקודה לעשות אנשים הגונים.

ועקר הצדקה לתן לעניים הגונים וכו' הנכללים בהזקנים דקדשה המוסיפים קדשה וכו' ומתחדשים עצמן בכל פעם, וזה מעלת המסיע בצדקתו להפסיק חדושי תורה הגונים על

יסודות הצדיקים האמתיים הנ"ל, כי על-ידי זה זוכה ביותר ויותר לתקן הנעשה על-ידי הצדקה שהוא להעלות הדעת שנפל מהזקנים שאינם פראוי וכו', כמו שמבאר שם, כי על-ידי צדקתו שנותן בשביל חדושי התורה הנ"ל שיאירו בעולם, על-ידי זה ממשיך הארת הזקנים וקדושה וכו' וכנ"ל:

כי העיקר להעלות הדעת שנפל, שע"ז כל החיים הם חיים בלי תכלית, לזה העיקר לתקן הדעת ע"י חידושי תורה הגונים שהם הרמת הדעת אשר נפל ונפול בכל רגע.

בלקו"ת ס' ר' ו' זאת העורבים מאריך מאד לגלות כמה וכמה דרגות של המלחמה של הבע"ד נגד הקדושה, ואיך לעמוד להמשיך אמונה ורצון בכל דרגא ודרגא, שם מבואר ענין טורא, אין בעולם כזאת, לרדת להזכיר עוד בעיה ועוד בעיה כדי לעמוד נגד זה, והעיקר הוא מה שגורם הטלת הספק בתוך הרצון, שזו הסיבה מה שכולם ישנים את ימיהם, יש רצון אך אין מכירים שאין זה מביא כלל למעשה כי יש ספק, וצריכים חידושי תורה על דברי הצדיקים לגלות מכוון דבה"ק אשר מאיר בשורש הרצון שהוא כח הפדיון הנ"ל, לעורר בירור הרצון ע"י דברי תורה, כי בלי זה, אין התעוררות, ואין כח להתחזק להוציא לפועל, ובכלל אין יודעים כלל ועיקר, ולזה צריך שיהיה תורה שמגלה הרצון בעולם.

הנחש מטיל ספק ברצון, ובכל דור נחלש הדעת עד שאין יודעים הפירוש בספה"צ

לז' גם על-ידי רבוי הספרים הקדושים שמחודשים בתורה על-ידי זה מבטלין הספקות שרוצה בחינת מצח הנחש להטיל ברצון, כי עקר הספרים הקדושים שבתורה הם לביטל הספקות שבתורה כי בכל דור ודור נחלש הדעת עד שאין יודעין הפירוש שבספרי אמת

מרגיש אין יודעין הפירוש כי ברורות קודמים הבינו כי הם ידעו את ההקדמות שזה למעשה כלליות דרכי הזהר והבעש"ט והבינו, כך מבואר בפרפראות וכו', והיה להם לב, הבינו מה המכוון. אך כשהנחש מטיל ספק ברצון, וחסר ידיעת הפירוש שבספרי האמת, אזי הרי יש יסודות שגורמים לנסוע בכיוון אחר לגמרי מהמכוון, וזהו 'ספרי אמת' היינו הזהר הקבלה ודברי הבעש"ט ורבינו הק'.
 על-פן באים חכמים אמתיים שבכל דור ודור ומבאין לנו באורים ופרושים וחדושים בכל דברי התורה הקדושה ומחברין מזה ספרים קדושים כדי לביטל הספקות שיש בדברי התורה שנכתבו ממכר, וזה הן בנגלה והן בנסתר, שכל הספרים באים לבאר הספקות, וכל הספקות שבתורה כלם הם בחינת ספקות ברצון שאין יודעין רצונו יתברך שבתורה בשלמות, ר' נתן מתחיל להראות איך זה לגבי קיום הלכה וכו' כי כל מצות התורה הם רצונות שלו שרצה שזאת המצוה נקיים כף, וזאת המצוה כף, כגון תפלין בארבע פרשיות ועל העור וכו', וכמו שמבאר בדברי זכרוננו לברכה (בסימן לג) וכשיש ספק באיזה דין בתפלין הוא בחינת ספק ברצונו יתברך איך היה רצונו יתברך במצוה זאת, כגון הספק שנפל על-ידי המחלוקת בין רש"י ורבינו תם בענין סדר הפרשיות וכיוצא, וכן כל הספקות שבדיני אסור והתר וכו' שכל המחברים הכשרים באים לבאר הספקות שבתורה ומחברים מזה כמה ספרים, הכל לבאר הספקות וכל מה שמבארים הספקות ביותר מבטלים הספקות שמטיל מצח הנחש ברצון בבחינת המתקת הדין בפרשו, כי מאחר שמתנגעים החכמים האמתיים לבאר הספקות שבתורה שהם הספקות של רצונו יתברך, בזה הם מחזקים את אמונת הרצון מאד מאד, כי בזה מפרסמין שהעקר הוא לעשות רצונו

ליקוטי הלכות ח"א דף קכ"ה - קכ"ו הלכות ברכת השחר ה אות לא-לח

יתברך רק שנפל לנו ספק איך הוא רצונו במצוה זאת, ועל זה הם מתייגעים לבאר לנו איך לכוון רצונו יתברך וכל מה שמתחזקים לכוון רצונו יתברך בזה נתחזק אמונת הרצון, כי הא בהא תליא וכנ"ל.

עצם הלימוד והרצון לבאר הלכה, יש בו המשכת רצון שרוצים לעשות רצון השם, ויש לכוון זאת בכל מה שמתעסקים בספיקות הלכה, כאשר שכיח השלא לשמה, ובזה יעשה לשמה.

כי בודאי כל מה שחזקים יותר שהכל מתנהג ברצונו יתברך בודאי מתחזק הרצון של האדם לעשות רצונו וכן כל מה שרוצים יותר לעשות רצונו יתברך מתחזק האמונה יותר שהכל ברצונו, כי כל מצותיך אמונה וכנ"ל, וכמבאר מזה בהלכות ערב:

רבי נתן מחזק את עצמו שעיקר הצדקה הוא מה שהוא בעצמו זכה למסור נפשו לחזק האמונה ולברר הספיקות

אין ספק שמכוון רבה"ק הוא לנוראת דבריו הק' בלקו"ה, וכאשר אין מי שיחזק את ר' נתן, חיזק הוא את עצמו ואחז בהאמת נגד כל המבלבלים, כי היה בו רצון אמת ועמד בכל נסיון.

וברור שמכוון רבה"ק הוא לדרכי עבודת השם כמה יש למסור נפש שיהיה לזה ביאורים נרחבים, כי זה עומד על יגיעה גדולה לחדש ולבאר, ואח"כ מתחיל מציאות של צדקה שבלי זה זה ישאר בלב המתחדש, והעולם ישאר בלי מזון לנשמה. כי יש הרבה שעוסקים ב'צדקה' אך יש בזה מציאות הלכלוך של רצון 'לבנות' וצריך כסף, אשר בוודאי כל העולם כולו כל משפחה של מנהיגים וכל ישיבה וכל אירגון של חסד, כולם נקיים לגמרי לגמרי, הכל חסד ממש הצלת נפשות, רק לכאורה ענין זה הוא כסף ורצון לכסף, הרי בכל זאת ר' נתן מוכן לדרת לאמר האמת שבס"ה עיקר הנחת לפני השם עיקר התקוה להמשיך ישועות ורצון ברוחני וגשמי, הוא הצדקה האמיתית לגלות ספרים שמבארים הספיקות שיש לכל אחד, ולחזק אצלו את הרצון להשי"ת. והעיקר שאין להתפעל מהחיצוניות, כי זה עיקר תיקון מציאות הכסף שהוא גגם הרצון בתאוות ממון, וברור שמציאות הפצת האמת אינו רשות אלא חובה, ואשרי מי שזכה.

נמצא, שהספרים הקדושים שמתחדשים בכל דור הם בחינת חזקת הרצון לבטל הספק של מצח הנחש כנ"ל, כי על-ידי שהספרים מבארים כל הספיקות שבתורה שהם בחינת ספיקות איך הוא רצונו יתברך בפרטיות בכל דיני המצות, על-ידי זה מבטלין הספיקות הרעים הנפולים שהם הספיקות שמשיל מצח הנחש ברצון וכו' וכנ"ל

בכל דור יש שאלות חדשות לבעלי הוראה ואשריהם לבעלי הוראה אמיתיים כאשר היום הרבה כבר בא בכתב ויודעים אנשים במה להזהר, ובכל דור ודור יש נסיונות מאד מאד, אבל ספרים לבאר מה לעשות, זה אין, כי אין יודעים שיש רבי שמאיר לתוך זה, ויש להתבונן לראות איפה אווז ענין זה שיהיו ספרים שיתקנו מה שהדור צמא.

ועל-כן פשוטנין צדקה בשביל רבוי ספרים קדושים, בזה מבטלין ביותר מצח הנחש בתכלית הבטול,

הסברנו הענין לעיל, כדי להיות מוכן למה שמוסיף כאן בשורה התחתונה, שזה מה שר' נתן מורה ומגלה בבירור, ומזה דיבר אפילו ממש לפני ההסתלקות, וזה הצוואה שלו לתקן ענין זה,

ליקוטי הלכות ח"א דף קכ"ה - קכ"ו הלכות ברכת השחר ה אות לא-לח

והצוואה שלו הוא המשכת אור רבינו, כי רק הוא ממשיך האור המופלא שהכל צריכים מאד.

עיקר מה שעובר על האדם הוא הספיקות, והמלחמה בו ע"י הפצת אור הצדיק במסירות נפש

פי כָּבֵר מִבְּאֵר שְׁעָקָר הַתְּגַבְרוּתוֹ הוּא בְּיוֹתֵר עַל -יְדֵי הַסְּפִיקוֹת כִּנְל, מִמֶּשׁ מִמֶּשׁ עֵינָקֵר מֶה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם הוּא סְפִיקוֹת - סִפְקָ אִם הַשֵּׁם רוֹצֵה בּו, סִפְקָ אִם יֵשׁ בּו נְקוּדוֹת טוֹבוֹת, סִפְקָ אִם הוּא שׁוֹוֶה מִשׁוֹוֶה, סִפְקָ אִם מֶה שְׁלוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל הוּא לְרַצּוֹן וְכו', וְזֶה עֵינָקֵר הַמִּלְחָמָה נֶגֶד הָאֲמוּנָה וְהַחַיּוֹת וְכו' וְעַצֵּם הַרַצּוֹן.

והתיקון הוא התגברות האמונה הרצון ע"י תיקון הניצוצות שנפלו היינו הימים שנפלו, וזה ע"י צדקה, הרי שצריכים לתת לזה כל יום, היינו זה שעוסק בלכתוב, או לסדר, נותן את הזמן ואת הנשמה, ויש להתפלל לזכות לעשות מה שצריכים באמת לזכות לעשות בצורה שיכול להצלח באמת, שזה הרי כאשר מתיגעים יחד ומבקשים האמת, ואלו שמוסרים נפש הרי אין אנשים יודעים כמה מסירת נפש יש בכל העסק, כמה טוב לנוח מכל עסק של אנשים והפצה, וזה ממש מסי"ג, ויש לאדם לדעת שזה כך, ולעשות לכבוד השם באמת בלי ספיקות אולי יעבוד בשביל רווח כבוד שמו, אולי לא יעבוד כלל, אולי אולי ואולי, רק להבין בבירור המתגלה בזה כאן.

וכל מי שלומד בדברי ר' נתן, צריך לראות להפריש בצד בכל יום מה שמרוויח, ולהביא לבנין הקדושה לפי המצב, ויבין שיש מה שעוד אין בו כח להתחיל, כי תמוטט ח"ו, וקובץ על יד להרים הרעת ולגרום שיהיה מה ללמוד, ויהיה מי שיכול לשבת וללמוד להפיץ האמת - ויהיה מקום של אמת, ויש להתחזק מאד כי זה מציאות של ירידה לעולם של כסף קנאה ושרים, ומציאות הקנאה והשנאה נושף בעורף, וצריכים הרבה התגברות הרצון, כי בזה עיקר נפילת וספיקות הרצון ממש יותר מכל דבר, כי בזה עיקר המלחמה בעמלק והכנעתו ותיקון מצח הנחש ממש.

ובטולו על-ידי הצדקה, בבחינת הדר אַתָּא תְּנִינָא וְתִלְיָא לָהּ וְאַחִיָּה וְקָא בְּעֵי בְּלַע לְסַפִּינְתָא הָדָר אַתִּי צַפְרָא פּוֹשְׁקִנְצָא, בְּחִינַת עוֹרֵב, בְּחִינַת צְרָקָה, וְקָא פְּסָקָא לְרִישָׁה (כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּל)

מבואר שם באריכות כנ"ל מה שהרע גובר ורק ע"י צפרא פושקנצא היינו בחי' ואת העורבים צייתי לכלכלך' שהאדם מתעורר להבין שיש לשבר הבטלה והספקות, ולתת בכל יום צדקה, עי"ז מכניע מצחות הנחש.

ועל-כן על-ידי הצדקה שנותנין בשביל הספרים הנ"ל שִׁמְבֹטְלִים הַסְּפִיקוֹת בְּשֵׁרֶשׁם נַעֲשֶׂה תְּקוּן הַצְּרָקָה בְּשִׁלְמוֹת נִפְלָא, כִּי עוֹקְרִים כָּל מִצַּח הַנְּחֹשׁ לְגַמְרֵי שְׁלֵא יוֹכֵל עוֹד לְהַטִּיל סְפִיקוֹת כָּלָל כִּנְל. וְזֶה 'צְרָקְתָּ צְדָק לְעוֹלָם', שִׁיְהִיָּה קִיּוֹם לְהַצְּרָקָה לְעוֹלָם, זֶה זּוֹכֵן עַל-יְדֵי 'וְתוֹרְתָּ אֲמַת', עַל-יְדֵי שְׁנוֹתֵיךָ צְרָקָה לְחֵבֵר סְפָרִים וְלְהַאֲרִים בְּעוֹלָם לְבֹאֵר דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שִׁיְדַעוּ הַכָּל אֲמַתַּת הַתּוֹרָה בְּחִינַת וְתוֹרְתָּ אֲמַת, עַל-יְדֵי זֶה בּוֹדֵאֵי צְרָקְתָּ צְדָק לְעוֹלָם, כִּי זֹאת הַצְּרָקָה קִיַּמַּת לְעוֹלָם, כִּי עָקֵר תְּקוּן הַצְּרָקָה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי זֶה בְּיוֹתֵר כִּנְל: הַרִי שְׁמִי שְׁשׁוּמַע לְר' נָתָן צְרִיךְ לְהַתְפַּלֵּל אִיךְ יִבֵּן לְקִיָּים.

לזו ועקר הוא הספרים הקדושים המביאים לידי מעשה לידי קיום התורה, שלזה צריכים ספרים רבים מאד עד אין קץ המכוון ללקו"ה, ולמה שיש עלינו לחדש ולהבין בדברי רבינו למעשה

ליקוטי הלכות ח"א דף קכ"ה - קכ"ו הלכות ברכת השחר ה אות לא-לח

כמו שמבאר שיוכל כל אדם איך שהוא בכל דרגא ודרגא ובכל מה שעובר עליו כל ימי חיי הבלו בנערותו ובזקנותו וכו' בטיבו ובעקו חס ושלום שיוכל להחיות את עצמו ולהשיב את נפשו ולקבל ולשאב מהם עצות אמתיות איך להתנהג באפן שישאר קיים על עמדו ואם יפל לא יטל וכו' ועקר התקון על-ידי התחזקות הרצון כנ"ל.

ר' נתן נותן רשימה - איך בכל דרגא, יש עבודה ועובדים - ויש רחוקים - בטיבו איך להתעלות, ובעקו איך להחזיק מעמד, לשאוב ברברי רבינו העצות למעשה - ולמצוא התחזקות ולהחיות נפשו

כי בכל מה שעובר עליו איך שהוא אם מתחזק עצמו ברצון בודאי ירחם עליו השם יתברך ויזרהו הדרך האמת, לכון רצונו יתברך עד שיהיו נעשים מזה ספרים קדושים לבאר דרכים ועצות לבטל הספקות שיש לשארי בני אדם בבחינת (תהלים מ) אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי, שזכיתי שנתרבו על ידי ספרים רבים וזה על-ידי (שם) לעשות רצונך אלקי חפצתי, שעל-ידי הרצון החזק שחפצתי תמיד לעשות רצונך ותורתך בתוך מעי היו תמיד, שאפלו בשלא זכיתי להוציא מכח אל הפעל לעשות רצונך היה תמיד תורתך נעלם בתוך מעי שהיו הומים ומיחלים תמיד לעשות רצונך בבחינת מעי מעי אוחילה וכו', על-ידי זה זכיתי לספרים רבים בחינת 'במגלת ספר כתוב עלי':

איי איי כמה זה העיקר, איזה מעיים אחרים לגמרי אנו צריכים, מעיים שבהם יש רצון להשיג"ת מחמת שחפצתי וחפצתי אפילו אם עוד לא זכיתי, הרי זה עיקר מה שיש להביא את האדם.

התרת הספיקות ע"י כתיבת ריבוי ספרים

(לח) וזה גם כן מה שמבאר (בסימן סא בהתורה/חדי רבי שמעון) שעל-ידי המחלקת נעשה ספר בחינת (איוב לא) וספר כתב איש ריבי, כי כל המחלקת הם בחינת ספקות, שמרביי השכחה נתרבה המחלקת, ועל-ידי זה צריכין לספרים רבים לברר הספקות ולברר ההכרעה ופסק ההלכה שבין החולקים, ועל-ידי שמתקנים אלו הספקות בשרשם שבקדשה על-ידי זה מתבטל הספקות שהם הכפירות של מצח הנפש שעקרו על-ידי הספקות שמטיל ברצון וכו' כנ"ל. וזה (קהלת יב), "דברי חכמים כדרךנות וכמסמרות נטועים בעלי אסופות כלם נתנו מרועה אחד" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (חגיגה ג), שאף-על-פי שאלו מטמאין ואלו מטהרין וכו' אלו ואלו דברי אלקים חיים כי כלם נתנו מרועה אחד וכו', ועל-כן נסמך לזה ויותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה אין קץ, כי בשביל זה צריכין ספרים הרבה אין קץ לבאר בכל פעם בכל דור ודור הספקות וחלוקות העצות שיש לכל אחד שאינו יודע איך למלט נפשו ממה שצריך להמלט פאשר יודע בנפשו ועקר התקון הוא הרצון החזק בלי שעור כנ"ל, אבל גם על זה צריכין ספרים קדושים אמתיים הרבה לחזק רצונו מחדש בכל פעם בכל יום ויום מחדש.

ענין הספיקות אולי מכוון להספק ברצון, אבל משמע שמדבר גם מהספיקות אשר יש שמדריכים בדרכים שאצלם אינו ספק, כי לא הכניסו ראש לעיין באמת, יש להם איזה הרגשה טובה, ומדברים הרבה מסיבי, מבלי לחפש אם זה אמת, וזה גורם מה שגורם שהשומעים מתעוררים מעצם האור של הענין, אבל אח"כ יש ספיקות בכל נקודה וחיים במציאות של ספק בדרך בעבודת השם הוא לזכות לאמונה ורצונות, הדרך של עבודת המחשבה, לימוד התורה, תפילה כבונה, דרך קדושת אכילה, חיות ושמוחה, בהכל יש ספיקות שאינו מוציא

לפועל.

והתרת הספקות הוא ע"י ספרים שמגלין המכוון היטיב ממקורו, ואין מקום לספק רק כמה דרכים בהירים וברורים, ויש לפעול שיהיו ברורים ע"י דיבוק חבירים ומה שבא בכתב וכו'.

ועקר התקון על-ידי הצדקה, ועל-כן הצדקה שנותנין בשביל ספרים אלו יקר מכל

יש כמה דברים שר' נתן מבאר וצועק הרבה פעמים; על התחזקות, על התבודדות, על ר"ה, ועל נתינת צדקה הזה - והשי"ת ירחם שלא נחשוב ח"ו שמכוון לכבוד עצמו או יש בי נטיה ונגיעה - מודיע לנו האמת, ואם יש מי שמאמין ברבו ומוסר נפש למוסדות ולעזור, יש להאמין כמה שר' נתן מעביר לנו דעת רבינו.

ובזה מבאר שצדקה הוא בעיקר לדבר שיש קיום לספר כי זה עקר תקון הצדקה הנ"ל וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קהלת ה) אוהב כסף לא ישבע כסף ומי אוהב בהמון לא תבואה, שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, ומובא בפרוש רש"י שאפלו מי שאוהב מצות לא ישבע וכו', כי אם כשיש בהם מצוה שתתקיים לעד כגון כתיבת ספר תורה ובנין בית המקדש וכו' מכל שכן כשפועל בצדקתו לזכות את הרבים בספרים חדשים קדושים שהם בחינת קיום התורה לכל אחד לבטל הספקות וכו' כנ"ל, בוודאי אין קץ לשכרו וצדקתו עומדת לעד, כי בכל פעם בכל דורות הבאים מזכה את ישראל שתתקיים התורה על ידו אשרי לו.

וזה (תהלים קו), אשרי שומרי משפט שהוא התורה ששומרה שלא תשתפח על ידי שמזכה את הרבים בספרים קדושים כנ"ל וזהו (שם) עושי צדקה בכל עת כי בכל עת עושה צדקה, כי לומדים בספרים שמכניסין קיום התורה בעולם וכו', כי עקר מה שהתירו לכתב תורה שבעל פה היה מחמת רבוי השכחה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, והשכחה נמשך מחטא העגל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אלמלא נשתברו לוחות וכו', וחטא העגל היה בחינת ספקות כנ"ל באות ל', על-כן התירו לכתב תורה שבעל פה משום עת לעשות לה' כדי לבטל הספקות וכו' כנ"ל.

וזה, אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו יראי ה' ולחושבי שמו, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה על התחזקות הרצון, כמו שאמרו שם (ברכות ו) מאי ולחושבי שמו? אפלו חשב לעשות מצוה ולא עשה וכו', דהינו שיהיה לו רק רצון טוב לעשות רצונו יתברך נחשב כאלו עשה, ועל-ידי זה נכתב ספר, בחינת ויכתב ספר זכרון לפניו וכנ"ל וכל מה שנכתב ונתחבר ספר יותר, נתחזק הרצון יותר, וכן כל מה שמתחזק הרצון יותר נעשים ספרים הרבה יותר, בבחינת עשות ספרים הרבה אין קץ, כי כן חוזר חלילה וזהו אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו וכו', שמדברים מהתחזקות הרצון שמדברים יראי ה' זה עם זה ביראת שמים ומשתוקקים להשם יתברך

מתבאר היטיב איזה ספרים צריכים - לבטל השכחה- ושכחה הוא נפילת הרצון כמה שמבאר הפך הכופרים ברצון שזכרו שם תחלה בפרשה זאת (מלאכי ג) שמדבר שם מהמטילים ספק ברצון כמו שפתוב שם אמרתם שוא עבד אלקים וכו' גם נתנו עושי רשעה וכו', ומסים שם, אז נדברו יראי ה' וכו', ופרש רש"י שמדברים היראים והכשרים זה עם זה שלא להטות אחר דבריהם חס ושלום, הינו כנ"ל שלא יכפרו ולא יטילו שום ספק ברצון וכו', ועל-ידי זה ויקשב

ליקוטי הלכות ח"א דף קכ"ה - קכ"ו הלכות ברכת השחר ה אות לא-לח

ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר וְכוּ' עַד וּלְחֹשֶׁבֵי שְׁמוֹ וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי זֶה נִתְּרָבִים סְפָרִים קְרוּשִׁים וְנִתְחַזַּק הַרְצוֹן בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר וְכֵן"ל:

הרי שבנין בית כנסת, ומה שיש להביא לשם אנשים שידברו יחד בעבודת ה', ושהיו ספרים שיבררו הספיקות, ושבספרים יהיה בירור הספיקות, ומה שמגלה רצון - זהו כלל עבודתנו לשמש את הרבי הגדול, להמשיך השארת אורו, וזה כל קיום מציאות הרבי בעולם וממילא הפדיון הכולל.